

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

Extra Posten.

Tisdagen den 23 Maj 1820.

Fortsättning af Fastlags-spelet

Ridder Göran

eller

Trasenbergs Ändalykt.

Theatern förvandlas och visar ett Hönshus, möbleradt med åtskilliga gymnastiska Apparater. Bakom dessa synes en stor bur, i hvilken flere Skatungar förvaras.

Presten Johans Sön inkommer.

”Det kommer en tunna från fremmande land

Förutan laggar, förutan band.” —

I denna Gätas upplinning och ton
Uttryckes hela väsendet af min sphinxiska person.

Högt lyftad uppöfver båd qvinna och man,
Blott jag sjelf mig riktigt beundra kan.
Jag känner mig så laddad med ypperligheter,
Som, af qvicksilfver, kulan på en Barometer.

Derföre, när jag dem ej alla behöfver,
Ej hindra jag kan, att de rinna öfver,
Och då jag vackert väder spår. —

Det oagadt ingen Hederspost jag får! — —
Men jag är för stor att veta hvad jag skall bli;

Och vore det ej så gement, jag mig kallade Genie.

Men bland alla de många konster jag kan,
Ej någon, här i landet, så nyttig man fann,
Som den jag har, att Fåglar dressera
Och i Gymnastik dem exercera.

Der borta i buren jag har väl ett tjög. — —
Jag tror de ätit re'n utur sitt trog;
Då är tid att arbeta rätt diligenter.

Ty *plenus ventur studet libenter.*

Det är så ett ordspråk bland oss Studenter.

(Han öppnar buren, utsläpper Skatungarne, ställer dem på en linia, rättar dem och derefter börja de sina öfningar. Presten Johans Sön fortfar att tala:

Så, uti tågen, friskt ned och friskt opp!

Mera säkra slag, mera raska hopp. —

Så! — flinkt svängen om, — i takten nu! —

Ett tu, ett tu, ett tu, ett tu.

(Han arbetar, rättar, stamper och kommenderar, så att svetten lackar af honom).

Nå väl! — Belöning bör följa på flit;

Ty hvilen är nu och förnöjen Er apptit.

Skatungarne ställa sig i rad, luta sina hufvuden, och ruska på stjertarne. — Presten Johans Sön tar ett stort papper ur fickan, det han förmar till en strut och talar emellertid:

Då mitt rykte är stort och min talent är rar,

Så ville af mig njuta så gerna en livar.

Men det kan hvar förnuftig i tankarne falla,

Att mig är omöjligt tamja skator åt alla.

Dock, då att vara nyttig just är min lust,
Så drar jag för flere af mitt arbete must.

Som han nu fått Struten färdig,
börjar han att plocka uti den de
fjedrar Skatorna förlorat under
exercisen.

Derför jag hopsamlar Skatungarnes spillning.
Den är kostlig till allmänna Journalens
stillning.

Jag breder den ut på dess magra mark,
Och deraf kommer sedan en växt så stark,
Att Publiken, förvånad öfver grästrånas tal,
Utropar: hvad den Journalen dock är li-
beral! —

Men jag bör slå bort dessa tankar förvisst.
De kunde mig göra till idealist. —

Då tycker jag Markall skull' bli rätt platt
uti synen,

Om jag kom fram med de svärmiska gry-
nen. —

Jag vill mig då hålla till det reala,
Och det skola mina Disciplar få betala. —
Små Skatungar fort till verket igen;
Fort upp i lågen, för den och den! —
Här gäller ej pip; eller ach, eller hu! —
Ett tu, ett tu, ett tu, ett tu.

Ridder Göran inkommer.

Hur är med dina Skator? — Lära de lätt,
Att snart jag kan vänta, på något sätt,
De betala den kostnad de förorsaka? —
Hvad för dem jag utgifvit vill jag ha till-
baka. —

Får jag af dem ingen vinst till slut,
Så ger jag dem fan, och släpper dem ut.
Jag inköpt mjöl och jag anskaffat korn,
Det förtära de allt, med nabbarnes horn,
Och derför har jag ej en skilling — ej
ett ord, ej en sång,

Ja, icke en fjeder af dem en gång.
Jag kan ej mig nöja med hopp och med
skrik. —

Jag drifver min näring och måste bli rik;
Derför får hos mig ingen tiden dräpa,
Utan något hvar dag åt mig sammansläpa.

Presten Johans Son.

Allt hvad du nu sade förtjenar mitt pris.
Så reellt att tänka anstår en vis. —

Men hvad ej vinnes till höger, kan fås till
venster;

Och så man beräknar sitt folks förtjenster.
Men ingen gör något för det att straxt
man vill.

Skall det bli dugligt, fordras öfning der-
till. —

Hvad på den lille allt kostar en Mor,
Får hon igen blott han blir stor.

Så för det du velat den der ungen mata,
Ger han dig ersättning, som fulländad
Skata.

Och tror du ej mera, att min method
Förmår honom göra duktig och god? —
Så långt re'n jag hunnit på denna tid,
Att kommer det Staren något timmeligt vid,
Så kunna de genast intaga hans rum,
Och ingen skall märka att Anmärkarn är
stum.

Ridder Göran.

Talar du sant, så fagnar det mig,
Och så mycket mera är jag förbunden dig.
Dina löften de kunna nu pröfvade bli,
Ty med Anmärkar-Staren är det förbi. —

Presten Johans Son.

Sta — — Sta — — Sta — — Staren?

Ridder Göran.

Ja, nu hans verkningstid är förbifaren. —
Jag länge nog fruktat det skulle så gå;
Fast af ingen trodd, jag sagt det också.
Han var för yr, för näsvis och glad. — — —
Då i dag han ej skonade rosens blad,
Så fick han af Censorns knöliga käpp
Helt oförmodadt en dödlig knäpp.
Och hvad på den Staren jag kostat mig ut! —
Måst bygga en bur, skaffa mat, utan prut.
Mina årliga räkningar han förstöradt,
Och nu är allt, på en gång, förloradt.

Presten Johans Son.

Käre Ridder Göran, tala ej så.
Är Staren förbi skola Skatorna då
Kringfara i luften och som hurtiga drängar
Hoppa i trädgårdarna och bringa in pengat.
Publicum van blott Anmärkarn att se,
Skall bli alldeles tjust af Anmärkarne.

Ridder Görän.

Allt det der i talet är ganska bra.
Men som hvar sak måste två sidor ha.
Så har Starens död och en annan sida,
Som nog kan komma min pung att svida.
I Staren var jag till hälften blott intressent.
Du vet ju att Trasenbergs — som nu är
absent —

I honom ock hade sin part och sin del. --
Öfver sin förlust lærer han föra gräl,
Och klaga att på Fågeln jag ej bättre tog
vara.

Hvad skall jag då väl på det inkastet svara?

Presten Johans Son.

Sin part kan han få i dina Skator igen,
Hvarför då deröfver grubbla, min Vän!
I stället så låta vi alla Anmärkarne flyga.
Jag hoppas de skola ej visa sig blyga.
Har uti burn jag dem plägar förvara.
Nu öppna vi den och låta dem fara.

Ridder Görän.

Se! -- till ock med Buren har du förgyllt. --
Det är dock i sanning helt oförskylt.

Presten Johans Son.

Nå stå der ej längre och krusa och prata,
Liksom du vore sjelf en Skata.
Men tag nu i, och hjälp mig bära,
Blott verket sjelf gör mästaren ära. --
J Skatungar små! nu är kommen Er stund.
Flinkt öfven edra konster kring Stadens
grund.

Er tacksamme visen mot eder patron
Och gören heder åt min edukation.

De bära ut Skatburen.

(Forts. e. a. g.)

Hertigen af Montagu.

Denne Hertig var en stor människovän.
Han hade en liflig känsla af välgörenhetens nöje, och sökte tillfällen att utöfva goda handlingar, liksom mängen annan söker äfventyr. Det lyckades honom att i

stora världen bibehålla en oförderfvad känsla; hans umgänge var behagligt för alla, emedan han ej satte något pris på egna förtjenster, ej öfverspände någon dygd, och fängslade allas tillgifvenhet genom sin nedlåtenhet och sitt goda lynne.

Korrt efter freden i Aachen blef han under en promenad varse en medelålders man af ädelt utseende, som bar en snygg, men sliten uniform. Han gick i den ensligaste gången längs efter stranden, stannade ofta och upplyfte sina ögon mot himmeln. Hertigen fann snart någon, som berättade honom den obekantas historia. "Hans namn," sade man, "är Randall. Han har ett ganska godt rykte, och skördade i sista kriget sår och ära; men genom reduktionen förlorade han sitt compagnie, som hade kostat hela hans arf, och nu är han visserligen att beklaga, om han vill vara beklagad. Han lefver i London af hälften af sitt fordna halfva gage, för att här afbida ett bättre öde, och hans hustru med tvenne barn svälter i *Yorkshire* vid den andra hälften. Man säger, att han älskar sin familj på det högsta, och utan tvifvel är det dennes nöd och frånvaro, som isynnerhet smärta honom." — "Men har då denne man inga vänner?" — "Visserligen," svarade man, "men han undviker dem. Att begära hjälp, säger han, är att sätta vänskapen på ett farligt prof, och jag vill ej tvingas att förakta en gammal vän." Hertigens hjerta klappade häftigare, och han uppgjorde genast sin plan. Några dagar sednare satt Randall i djupa tankar på en bänk i samma park, der Hertigen sett honom. En kammartjenare närmade sig och bjöd honom till Hertigens taffel följande dagen. Randall stod förvånad upp och liksom uppvaknande ur en dröm, mätte han den okända mannen med sina ögon och svarade med köld, att han mätte misstaga sig på personen, emedan han ej vore känd af Hertigen. Om ni, svarade kammartjenaren, är Kapten Randall vid 18:de Regimentet, så går jag ganska rätt. Nå väl,

sade Randall, jag begriper ej detta, men jag skall ha den äran att uppvakta.

Hertigen mot og honom i enrum, och i det han förtroligt fattade hans hand, talte han sagta och med en hemlighetsfull mine: Min Kapten, ni gissar inte orsaken till min bjudning, och jag vet inte huru ni kan komma att anse den frihet jag tagit mig. Jag har händelsevis blifvit underrättad, att en ung dame af mina bekanta inte ser er med likgiltighet, att hennes lugn fordrar att hon får tala med er; och som det inte kan ske i Ladys hus, så har jag gjort mig det oskyldiga nöjet att låta er mötas här — Jag hoppas, att ni derföre inte skall hysa någon såmre tanke om mig." — Den redlige Kaptenens förundran ökades med hvart ord, och med orörlig blick och darrande läppar försökte han äntligen att svara. Mylord, sade han, man roar sig antingen på er eller på min bekostnad, men jag hoppas, att ingendera förtjenar det. Hertigen svarade lika allvarsamt: Jag är en man af heder, min Kapten, och hvad jag säger er, är rena sanningen. Här öppnades en dörr på ena sidan af rummet, och Randall igenkände sin hustru, som flög sin förvånade man om halsen, och sina barn, som omfattade hans knän och greto, emedan de ej förstodo fadrens glädjetårar. Hundrade frågor afbröto hvarandra. "Vet du inte" . . . sade hans Fru. "Huru kommen i till London?" frågade Kaptenen — "Att Hertigen" . . . fortfor hon, "är verktyget till vår lycka? att han skref till mig att jag ofördröjligen skulle komma till London, emedan min onkel, som varit missnöjd med vårt giftermål, på sin dödssäng . . . Här är papperet." (Det var en årlig pension af 100 p. st.) — Den ömtålige Randall gissade hemligheten, men rördes af Hertigens ädla sätt att vara hans välgöra-

re. "Ack, Mylord!" ropade han — "Tala inte derom," sade Hertigen. "Låt oss hellre dricka er saliga Onkels tacksägelse-skål." — Onkeln var verkligen död, men testamentet en fabel.

Anekdoter.

Den första Sachsiske Konung i Polen hade den vanan att ställa sin snusdosa öppen bredvid sig, på det han ej måtte behöfva att för hvarje gång taga upp henne ur fickan. Han gjorde detta äfven när han var på Operan. En Aktris, som Konungen stundom tillät att intrada i sin loge innan pjesen börjades, hade ej sällan den djerfheten att under en tacksam nigning ta en pris ur Konungens dosa. Denna förtrolighet misshagade Konungen och han ville förekomma den för alltid. En afton hade han derföre lagt prustrot i snuset. Aktrisen kom, och Konungen tillät henne att medtaga dosan, med den försäkran, att detta snus vore ganska tjenligt för sångare. Naturligtvis delades den Kongl. nåden med hela sällskapet. Operan skulle börjas, men korrt derpå hörde man en häftig nysning bakom kulisserna, och när någon framträdde på scenen, gapade han och nös. Den allvarsamma operan blef på detta sätt mer än komisk.

Den namkunniga Engelska Aktrisen Miss Gibber, som just icke hade det bästa rykte för sin lefnadsvandel, sjöng en afton i ett Oratorium, och en närvarande Biskop blef så rörd af hennes toner, att han ropade öfverljudd: "Qvinna, dig äro dina synder förlätna!"

N:o 42 utgifves nästa Torsdag.

Stockholm, tryckt hos JOHAN IMNELIUS, 1820.